

Comité Anti Stierenvechten

Meerjarenplan 2024-2028

Inhoud

Introductie	3
Missie en visie.....	3
Organisatie en structuur	3
Meerjarenplan 2024-2028.....	4
Strategische routes stierenvechten	5
Bezoekers.....	5
Mede mogelijk gemaakt door	6
Nieuwe aanwas	6
Wetgeving & Beleid	7
Jacht en overige culturele activiteiten.....	10
Internationale Netwerk Tegen het Stierenvechten	10
Publiciteit en Communicatie	12
Extra focus op voorlichting.....	12

Introductie

Missie en visie

Het Comité Anti Stierenvechten (CAS International) is voor een wereld waarin mensen dieren met respect behandelen en er een goede relatie bestaat tussen mens en dier waarin zowel het welzijn van mensen als dat van dieren is gewaarborgd. Overal ter wereld organiseren mensen traditionele en culturele evenementen waarbij dieren zijn betrokken. Vaak gaat dit ten koste van het welzijn van die dieren. Een van de meest bekende voorbeelden van een dergelijk evenement is het stierengevecht.

In brede zin wil CAS International een einde maken aan stierengevechten, wrede stierenfeesten en soortgelijke culturele activiteiten waarbij dierenleed komt kijken.

In 2024-2028 richt CAS zich hoofdzakelijk op stierengevechten, wrede stierenfeesten en de Spaanse jacht met galgo's, podenco's en andere jachthonden.

Organisatie en structuur

Stichting Comité Anti Stierenvechten (CAS) is een Nederlandse stichting die ook de naam CAS International gebruikt. De stichting is statutair gevestigd in Den Haag, maar werkt sinds mei 2023 vanaf flexibele locaties, zonder een vast kantoor.

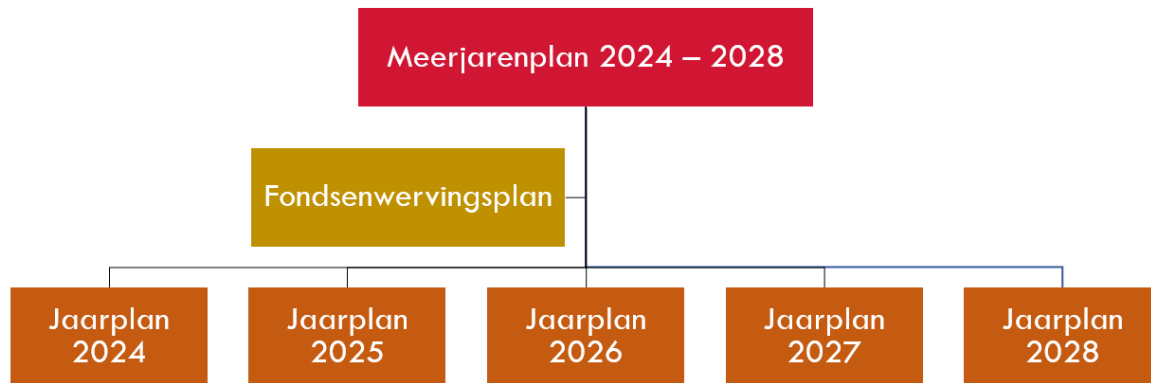
In het meerjarenplan zijn de plannen van CAS International aan de hand van strategische routes voor een periode van 5 jaar op hoofdlijnen vastgelegd. Het huidige meerjarenplan geeft weer waar we ons in de periode van 2024 tot en met 2028 op willen richten en op welke manier we dat willen doen. Het plan bouwt voort op eerdere plannen.

CAS International heeft begin 2024 twee betaalde werknemers (1.4 fte) in dienst: een directeur en een campaigner. De werknemers zijn ook onderdeel van het bestuur, dat in totaal uit drie personen bestaat: een voorzitter, secretaris / vicevoorzitter en een penningmeester. De Raad van Toezicht (RvT) bestaat eveneens uit drie personen.

Het bestuur is belast met de dagelijkse leiding en werkzaamheden van CAS, terwijl de RvT toezicht houdt op het verwezenlijken van de doelstellingen.

Meerjarenplan 2024-2028

Het meerjarenplan geeft de doelstellingen en plannen voor de komende vijf jaar op hoofdlijnen weer. Op basis van het meerjarenplan wordt elk jaar een jaarplan met bijbehorende begroting opgesteld. Naast het meerjarenplan beschikt CAS International over een (fondsen)wervingsplan, dat gericht is op het vergroten van de zichtbaarheid en het werven van financiële middelen, donateurs en supporters.

Het meerjarenplan 2024-2028 is opgebouwd aan de hand van vier strategische routes met betrekking tot het stierenvechten. Daarnaast hebben we een strategische route die specifiek is gericht op de jacht met honden en overige culturele activiteiten, en een route die is gericht op het versterken van het Internationale Netwerk tegen het Stierenvechten (www.antibullfighting.org), waar CAS International lid van is en het secretariaat van voert.

De strategische routes hebben elk hun eigen doelstellingen en binnen de routes worden verschillende projecten en activiteiten uitgevoerd, die ook betrekking kunnen hebben op meer dan één route.

We willen in 2024-2028 extra nadruk leggen op het versterken van:

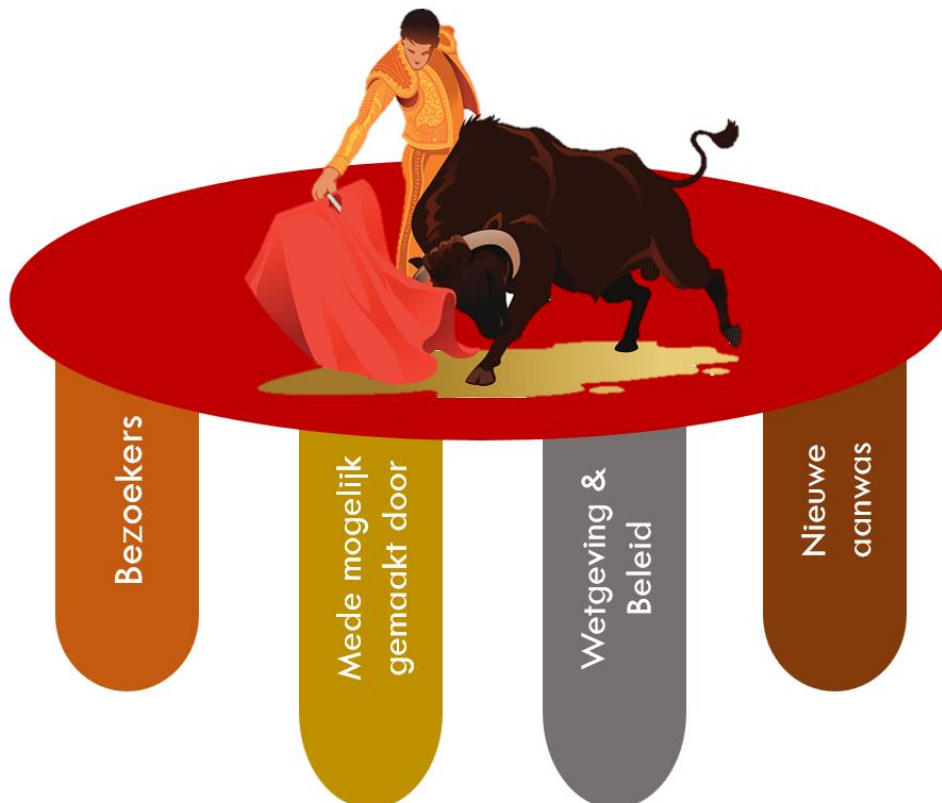
- de samenwerking en lobby op EU-niveau met een focus op wetgeving
- de samenwerking en professionaliteit van het Internationale Netwerk tegen het Stierenvechten

Publiciteit & communicatie en fondsenwerving zijn belangrijke middelen om onze strategische routes te bewandelen, projecten uit te voeren en doelstellingen te halen.

Strategische routes stierenvechten

De strategische routes komen voort uit de pijlers die het stierenvechten in stand houden en waar wij invloed op kunnen uitoefenen. Dit zijn:

- Bezoekers (o.a. toeristen)
- Nieuwe aanwas (onvervangbaarheid)
- Mede mogelijk gemaakt door...
- Wetgeving en beleid

Bezoekers

Wanneer bezoekers (waaronder toeristen) niet langer naar stierengevechten gaan en geen geld meer uitgeven aan het stierenvechten verlaagt dit de inkomsten van de stierenvechtindustrie. Een bijkomend effect kan worden verkregen wanneer toeristen duidelijk hun afkeer laten blijken over locaties waar stierenvechten nog steeds plaatsvindt. Lokale overheden zijn dan wellicht minder geneigd financiële middelen te verstrekken aan de organisatie van stierengevechten en wrede volksfeesten.

Vanuit Nederland gaan nauwelijks toeristen meer naar het stierenvechten. Zij die dat wel doen gaan er doelbewust heen en komen er niet per toeval of via een organisatie terecht. Desondanks is het belangrijk om het algemene publiek via website, nieuwsbrieven, persberichten en sociale media te blijven informeren over het leed dat plaatsvindt bij stierengevechten en wrede stierenfeesten.

Er zijn (zo goed als) geen Nederlandse reisorganisaties meer die het aanbieden/promoten, ook niet online. Wanneer stierenvechten wel wordt genoemd,

wordt er vaak bij vermeld dat het veel dierenleed veroorzaakt en dat iedereen die het financieel steunt hieraan bijdraagt. Als wij toch organisaties zien die het stierenvechten promoten of geen informatie verstrekken over het dierenleed benaderen wij deze organisaties met de vraag dit alsnog anders te doen.

Waar we geen goed beeld van hebben is welke organisaties in de landen zelf nog excursies organiseren of promoten naar stierengevechten, arena's of fokkers van stieren. Hier liggen dus nog kansen. We zijn in 2023 al begonnen met een globale inventarisatie hiernaar en gaan daar vanaf 2024 mee verder. We gaan vanaf dan ook deze organisaties aanschrijven en oproepen te stoppen met dergelijke excursies.

Mede mogelijk gemaakt door

Bedrijven, organisaties, media en (bekende) personen die op welke manier dan ook het stierenvechten financieel of moreel ondersteunen of faciliteren zorgen er mede voor dat het in stand blijft. Een voorbeeld van het faciliteren van stierenvechten is het transporteren van vechtstieren door luchtvaartmaatschappijen. We willen ervoor zorgen dat organisaties, bedrijven en personen het stierenvechten op geen enkele manier steunen. Liever nog bewegen we zo veel mogelijk organisaties, bedrijven en mensen om zich actief en openlijk uit te spreken tegen het stierenvechten en CAS te ondersteunen in haar missie. Voor bedrijven en organisaties is het nadelig als zij negatieve aandacht krijgen vanwege het steunen van stierenvechten. In het kader van Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) wordt het steeds belangrijker om ethisch verantwoord te werken. Hier kunnen we bedrijven actief over benaderen. Vanaf 2024 zullen we dit meer gaan doen, onder meer door middel van een manifest tegen het stierenvechten, dat we ook gebruiken voor steun vanuit politici. Verder hebben we de volgende doelen voor 2024-2028:

- Bedrijven en organisaties sponsoren geen stierenvechten en/of aanverwante activiteiten meer, dit geldt ook voor reisorganisaties die bijvoorbeeld excursies aanbieden naar stierengevechten of stierenfokkers (www.viator.com/nl-NL/tours/Seville/Bull-Breeding-Farm-Guided-Half-Day-Tour-from-Seville/d556-8512P38).
- Mediaplatforms doen geen positieve uitingen meer over stierenvechten.
- Kunstplatformen promoten geen kunst meer die pro-stierenvechten is.

Nieuwe aanwas

Een traditie kan alleen blijven voortbestaan als er aanwas is van mensen die de traditie voortzetten. Kinderen worden in de stierenvechtlanden al betrokken bij stierenvechten en stierenfeesten door mee te gaan naar een stierengevecht of zelf deel te nemen aan festiviteiten met bijvoorbeeld kalveren. Daarnaast zijn er stierenvechtscholen waar kinderen worden opgeleid tot stierenvechter.

Blootstelling van kinderen aan dierenleed, waaronder dit soort evenementen, is schadelijk voor hun ontwikkeling. Om die reden heeft het Comité voor de Rechten van het Kind van de Verenigde Naties in 2014 alle stierenvechtlanden al opgeroepen om kinderen weg te houden van deze evenementen met dierenleed. Er is nauwelijks tot geen gehoor gegeven hieraan. Wel zijn er gemeenten/deelstaten die in hun reglementen

hebben opgenomen dat minderjarigen niet aanwezig mogen zijn of mogen deelnemen. Wij letten er samen met onze zusterorganisaties op of dit inderdaad wordt gehandhaafd. Zo niet, dan doen we aangifte.

In 2024-2028 zullen we doorgaan met het doen van aangiftes en het oproepen tot het niet toelaten van minderjarigen. Ook zullen we bekijken welke stappen we nog kunnen nemen om ervoor te zorgen dat stierenvechtlanden niet langer minderjarigen toelaten tot deze evenementen en stierenvechtscholen worden gesloten.

Wetgeving & Beleid

Op Europees niveau, en in vele landen buiten de EU, is er een trend naar een steeds betere wettelijke bescherming van dieren. Dieren worden erkend als voelende wezens (artikel 13 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie) en het is daarom van belang dat hun welzijn wordt gewaarborgd. Je mag niet meer zomaar alles met dieren doen. Over de jaren wordt wetgeving steeds strenger als gevolg van maatschappelijke druk en wetenschappelijke inzichten.

Tenzij het gaat over dieren die worden ingezet binnen cultuur en traditie, zoals het stierenvechten. Europa trekt haar handen af van traditionele, culturele en religieuze gebruiken met dieren en lidstaten hebben de vrijheid om hier zelf mee om te gaan zoals ze willen. Dat leidt er dus toe dat er in Europa nog steeds stierengevechten en stierenfeesten plaatsvinden en stieren, koeien en paarden lijden tijdens het gevecht, het 'feest' en op het moment dat ze worden gedood.

Tegelijkertijd profiteert de stierenvechtsector van de Europese regels en subsidies ten behoeve van voedselproductie. Er komt elk jaar rond de 200 miljoen euro aan Europese landbouwsubsidies (betaald van belastinggeld van inwoners van de EU) terecht bij de fokkers van Toros de Lidia (vechtstieren) en het vlees van de stieren die in de arena of na een stierenfeest worden gedood wordt verkocht voor humane consumptie.

Daarnaast ontvangt de stierenvechtsector nog nationale en regionale subsidies.

In Spanje is het stierenvechten in 2013 tot cultureel erfgoed (patrimonio cultural) uitgeroepen, waardoor het door deelstaten van Spanje niet verboden mag worden en er subsidies naar het stierenvechten gaan. Begin 2024 is er in Spanje een burgerinitiatief gestart om deze regelgeving terug te draaien en het stierenvechten niet langer aan te merken als cultureel erfgoed. CAS International steunt dit burgerinitiatief (ook financieel).

In augustus 2024 is er ook in Portugal een burgerinitiatief gestart door onze Portugese zusterorganisatie ANIMAL. Dat burgerinitiatief is gericht op het tegengaan van nationale subsidies voor stierenvechten. Ook hier draagt CAS International aan bij.

Ieder jaar geven verschillende Portugese lokale overheden direct en indirect subsidies aan stierenvechtevenementen. ANIMAL heeft alle subsidies per gemeente in een rapport opgenomen, dat regelmatig wordt bijgewerkt met de meest actuele informatie.

Regels in strijd met EU-regels

Spanje heeft in 2020 regels gemaakt die het doden van een stier in de arena aanmerken als een 'noodslachting' die in het belang van het dier zou zijn en buiten het slachthuis mag plaatsvinden. Dit zorgt ervoor dat het vlees mag worden verwerkt en in heel Europa mag worden verkocht.

De regels voor noodslachten van dieren zijn niet op deze manier bedoeld en de wetgeving in Spanje is dan ook niet in lijn met EU-regels. Dit hebben we in 2023 door een advocaat laten uitzoeken en naar aanleiding van het onderzoek hebben we een **klacht** ingediend bij de Europese Commissie. De Europese Commissie start hierop een onderzoek en kan vervolgens een inbreukprocedure starten tegen Spanje. Hopelijk leidt het er uiteindelijk toe dat Spanje haar regels moet aanpassen en het vlees van gedode stieren niet meer binnen de EU kan vermarkten voor menselijk consumptie.

Doden stier in Mexico illegaal

In Mexico liggen er ook kansen op het gebied van wetgeving. In 2023 is AnimaNaturalis Mexico met steun van CAS begonnen met juridische stappen tegen zowel de nationale overheid als overheden van deelstaten. Er zijn namelijk twee wettelijke aspecten die het stierenvechten en het doden van de stier illegaal maken. Ten eerste mogen dieren die worden gedood voor consumptie niet buiten een slachthuis worden gedood. Aangezien het vlees van bevochten stieren wordt verwerkt voor humane consumptie is het doden van de stier in de arena dus niet volgens de wet. Ten tweede is het zo dat dieren (met uitzondering van dieren die bestemd zijn voor productie) alleen gedood mogen worden wanneer het in het belang van het dier is of wanneer er een acuut gevaar dreigt voor mensen of andere dieren. Het doden van de stier in de arena is dus ook niet in lijn met deze wetgeving. Samen met AnimaNaturalis México en andere Mexicaanse organisaties voeren we juridische stappen zodat de wet eindelijk wordt gehandhaafd.

UNESCO

Op de werelderfgoedlijst van UNESCO voor immaterieel erfgoed is het stierenvechten niet opgenomen. Een aanvraag werd in 2020 gedaan door de stierenvechtsector in Spanje, maar werd niet gehonoreerd. Op de lijst van erfgoed staan weinig tradities met dieren, maar kamelenraces en de valkerij staan er bijvoorbeeld wel op. We willen dat er in de toekomst geen tradities en culturele evenementen met dieren meer worden toegevoegd. Als dat toch gebeurt willen we op zijn minst dat het welzijn van de dieren niet wordt aangetast. Daarom willen we UNESCO oproepen tot het maken van beleid en/of het opstellen van een statement over dierenwelzijn en erfgoed.

EU Landbouwbeleid

Al vele jaren is bekend dat fokkers van stieren bedoeld voor stierenvechten Europese landbouwsubsidies ontvangen. Er komt ongeveer 200 miljoen euro per jaar terecht. De sector kan niet zonder, zo zegt men. Dit is Europees belastinggeld dat bedoeld is voor voedselproductie. Inmiddels zijn er al verschillende voorstellen aangenomen in het Europees Parlement om hier een einde aan te maken, maar dat is nog steeds niet gebeurd omdat lidstaten zelf gaan over de verdeling van hun subsidies. Het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) wordt elke 5 jaar herzien. Het huidige beleid loopt van 2023 tot en met 2027. Dat betekent dat het tegen het einde aan geëvalueerd zal worden en er een nieuw GLB wordt gemaakt. De in 2024 verkozen

Europarlementariërs en Europese Commissie gaan hiermee aan de slag. Wij willen ervoor zorgen dat er in het nieuwe GLB niet langer Europese landbouwsubsidies terechtkomen bij de fokkers van vechtstieren.

2024-2028

In 2024-2028 willen we verder gaan op het gebied van wetgeving, zowel op Europees niveau als in Mexico (onder leiding van AnimaNaturalis). Aan de ene kant willen we wetgeving zodanig veranderen/aanpassen dat het in het voordeel van stieren, koeien en andere dieren die worden gebruikt voor cultuur en traditie is. Daarnaast bekijken we hoe we bestaande wetgeving kunnen inzetten ten behoeve van het welzijn van deze dieren.

Naast deze trajecten zetten we ook in 2024-2028 in op het melden van misstanden via aangiftes. In 2022 en 2023 is dit meerdere keren gedaan vanuit AnimaNaturalis mede namens CAS International.

Op het gebied van wetgeving en beleid willen we in 2024-2028 het volgende bereiken:

- Het stierenvechten in relatie tot dierenwelzijn wordt in ieder geval besproken in het Europees Parlement en is niet langer een 'vermeden' onderwerp vanuit de Europese Commissie.
- Naar aanleiding van de klacht van CAS International heeft Spanje haar wetgeving zodanig aangepast dat het doden van stieren in de arena, na stierenfeesten en op stierenvechtscholen niet langer wordt aangemerkt als noodslachting.
- Naar aanleiding van het vorige punt wordt het vlees van bevochten stieren niet meer verkocht voor menselijke consumptie.
- Steunen van het burgerinitiatief in Spanje dat als doel heeft de cultureel erfgoedstatus van stierenvechten terug te draaien.
- Artikel 13 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie wordt zodanig uitgelegd of aangepast dat er ook binnen cultuur, traditie en religie aandacht moet zijn voor dierenwelzijn.
- Bij de herziening van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid 2023-2027 en het opstellen van het nieuwe beleid voor na 2027, worden de regels zodanig aangepast dat er geen landbouwsubsidies meer terechtkomen bij de fokkers van vechtstieren.
- Doen van handhavingsverzoeken en aangiftes in Mexico tegen de nationale regering en deelstaten voor het niet naleven en handhaven van geldende regels.
- We gaan verder met juridische onderzoeken en procedures (onder andere aangiftes) die in het voordeel kunnen zijn van dieren die lijden door cultuur en traditie.
- We willen UNESCO oproepen tot het maken van beleid en/of het opstellen van een statement over dierenwelzijn en erfgoed.

- Om wetgeving te veranderen/aan te passen zullen we lobby voeren bij het Europees Parlement, de Europese Commissie, UNESCO en in de verschillende stierenvechtlanden.
- De lobby ondersteunen we met een manifest tegen stierenvechten, zie www.antibullfighting.org/manifesto, dat we samen met ons internationale netwerk hebben opgesteld en met de resultaten van een [publieksenquête](#) die door IPSOS I&O Publiek in opdracht van ons is uitgevoerd in Spanje, Frankrijk en Portugal.

Jacht en overige culturele activiteiten

Hoewel de focus van CAS International op stierenvechten en wrede stierenfeesten ligt, richt CAS zich sinds een aantal jaren ook op de (traditionele) jacht met galgo's, podenco's en andere jachthonden in Spanje. Samen met AnimaNaturalis hebben we in de afgelopen jaren undercover onderzoek laten doen naar het dierenleed dat hieruit voortkomt voor zowel de jachthonden als de prooidieren. Niet eerder is er in Spanje dergelijk onderzoek gedaan naar jachtpraktijken en al het dierenleed dat erbij komt kijken. Ook op EU-niveau is hier weinig aandacht voor vanuit andere dierenbeschermingsorganisaties. We willen de komende jaren de samenwerking op EU-niveau versterken en gezamenlijk optrekken met andere organisaties (o.a. binnen Eurogroup for Animals en de Dierencoalitie) in het tegengaan van het dierenleed als gevolg van (traditionele) jacht.

Ook willen we in samenwerking met andere dierenbeschermingsorganisaties uitzoeken welke culturele evenementen er in de EU nog plaatsvinden met dieren en wat voor consequenties dit heeft voor de betrokken dieren. Wanneer we hier een goed beeld van hebben en kunnen samenwerken met andere organisaties, is het makkelijker om hier op EU-niveau wat aan te doen, ook binnen Eurogroup for Animals.

Concrete acties:

- Voortzetting project met AnimaNaturalis over jacht
- Jacht aan de orde brengen in een bredere EU-context door samenwerking te zoeken met andere organisaties.
- In kaart brengen welke andere culturele evenementen met dieren er per EU-lidstaat zijn.
- Bekijken welke mogelijkheden er zijn om op EU-niveau iets te doen aan cultuur/tradities die dierenleed veroorzaken.
- Opstarten van een publiekscampagne over de verschillende culturele evenementen/tradities met dieren. Evt. in samenwerking met andere organisaties.

Internationale Netwerk Tegen het Stierenvechten

Alleen staan we nergens en om onze doelen te bereiken is internationale samenwerking van groot belang. Het Internationale Netwerk Tegen het Stierenvechten (*Red Internacional Antitauromaquia*, RIA), waar CAS International medeoprichter van is en het secretariaat voert, bestaat inmiddels uit rond de 100 organisaties uit 15 landen. Binnen het netwerk is er de wens om meer en beter samen te werken aan gezamenlijke campagnes en activiteiten en om een professionalisering door te voeren. Hier neemt CAS

de lead in. In 2023 heeft CAS een website van het netwerk (www.antibullfighting.org) gebouwd. Op deze website is informatie te vinden over stierenvechten en alles dat ermee verband houdt en zijn de (gezamenlijke) activiteiten van de leden zichtbaar. De website genereert een verbeterde zichtbaarheid van het netwerk en zorgt voor een betere publieksvoorlichting. Door een website te hebben kan het netwerk zich naar buiten toe ook echt als netwerk profileren. Op de website is ook het manifest tegen het stierenvechten te vinden.

In 2024-2028 gaat CAS door met het organiseren van de jaarlijkse summit en het professionaliseren van het netwerk. Middels de gezamenlijke campagnes en gedeelde strategieën willen we in de komende jaren een grotere impact hebben op onder andere de politiek in de verschillende stierenvechtlanden.

Naast het versteken van ons Internationale Netwerk willen we de contacten en samenwerking met organisaties binnen de EU versterken, onder andere via Eurogroup for Animals.

Een protest van het International Anti-Bullfighting Network in Mexico stad in 2022. © CAS International & AnimaNaturalis.

Een protest van het International Anti-Bullfighting Network in Mexico stad in 2022. © CAS International & AnimaNaturalis.

Publiciteit en Communicatie

Als we iets voor elkaar willen krijgen zijn zichtbaarheid en communicatie essentieel. Het is belangrijk in het kader van onder andere voorlichting, politieke beïnvloeding en fondsenwerving.

CAS International communiceert via de volgende kanalen:

- BULLETin, het donateursblad van CAS (3 keer per jaar)
- Donateursbrieven (6 keer per jaar)
- Website
- E-mail nieuwsbrief (ongeveer elke 2 weken)
- Sociale media: Instagram, Facebook, X, LinkedIn
- Persberichten
- Demonstraties/protesten
- Tv-Spots en (web)advertenties

Extra focus op voorlichting

In 2023 hebben we door reacties van mensen en vragen van journalisten gemerkt dat er toch nog veel mensen zijn die niet weten dat er nog in 8 landen stierenvechten bestaat, dat er nog zoveel wrede feesten met stieren en koeien zijn en dat stieren worden gedood na een gevecht of bijvoorbeeld na de stierenrennen van Pamplona. We moeten mensen dus blijven informeren over wat er allemaal gebeurt en waar. De website van het

netwerk moet hier onder andere aan gaan bijdragen. Verder kunnen we in onze communicatie-uitingen extra nadruk leggen op het brengen van feiten en kennis. Ook moeten we via de media meer dingen delen en reageren op berichten waarin deze informatie ontbreekt. Belangrijk is dat wij er niet vanuit gaan dat mensen het allemaal wel weten. De kracht zit hem juist ook in herhaling.